

BERLINSKI POZIV NA AKCIJU KULTURNA BAŠTINA ZA BUDUĆNOST EUROPE

PREAMBULA

Godina 2018, kao [Europska godina kulturne baštine](#), predstavlja prekretnicu za sve širi pokret za očuvanje kulturnog naslijeđa. Moramo iskoristiti ovaj postignut zamah da bi prepoznali i razvili pozitivnu i kohezivnu silu našeg zajedničke baštine i naših vrijednosti u cilju povezivanja europskih građana i zajednica, te da bismo dali dublje značenje cjelokupnom europskom projektu. Sada je vrijeme da se djeluje.

Ovaj „Berlinski poziv na akciju” predstavljen je na [Kongresu europske baštine](#), održanom 22. lipnja 2018. godine u Berlinu, a zajednički su ga priredile 3 organizacije: [EUROPA NOSTRA](#) – Glas kulturnog naslijeđa u Europi; njemačka Komisija za kulturnu baštinu ([DNK](#)), u ulozi nacionalnog koordinatora Europske godine kulturne baštine u Njemačkoj, te Pruska zaklada za kulturnu baštinu ([SPK](#)) sa sjedištem u Berlinu.

U okviru Europske godine kulturne baštine (EYCH), prvi kongres, održan između 18. i 24. lipnja 2018. godine u Berlinu, okupio je mnogobrojne građane i organizacije iz cijele Europe. Među njima su bili predstavnici institucija, udruženja, zaklada i sveučilišta, kao i vjerskih zajednica i mjesta od spomeničkog značaja. Dakle, sudjelovali su svi oni koji se bave kulturnim naslijeđem: arhitekti, muzeolozi, konzervatori i restauratori, zanatlije, umjetnici, privatni vlasnici znamenitih građevina i mjesta, istraživači i nastavnici, predstavnici javnih vlasti ili financijskih institucija, poduzetnici i oni koji su tek počeli sa poslovanjem (start-up), zatim povjesničari i povjesničari umjetnosti, novinari, fotografi, studenti i mladi volonteri; zajedno sa ministrima kulture, gradonačelnicima povijesno značajnih gradova, članovi europskog parlamenta, kao i nacionalnih i regionalnih parlamenata, predstavnici institucija Europske unije, Vijeća Europe, UNESCO-a i ICCROM-a, kao i mnogih mreža koje se bave europskom baštinom. „Berlinski poziv na akciju” nalazi inspiraciju i legitimitet u stručnosti, entuzijazmu i angažmanu svih ljudi kojima je stalo do kulturne baštine (materijalne, nematerijalne i digitalne) i koji su, kao profesionalci ili volonteri, posvetili svoju stručnost, vrijeme i energiju, radu na prenošenju tog naslijeđa budućim generacijama. Ekonomska vrijednost njihovog rada je značajna, ali je zato društvena i kulturna vrijednost toga neizmjerena.

„Berlinski poziv na akciju” se bazira na informacijama i podršci [nacionalnih koordinatora EYCH](#), članova [Odbora zainteresiranih strana EYCH](#), kao i članova [Alijanse za europsku baštinu 3.3](#).

Pozivamo sve kojima je stalo do europske prošlosti, sadašnjosti i budućnosti da potpišu, podrže i sa svima podijele ovaj Berlinski poziv na akciju.

BERLINSKI POZIV NA AKCIJU

MI, DOLJE POTPISANI GRAĐANI, ORGANIZACIJE I INSTITUCIJE ... spremni smo preuzeti odgovornost za razvijanje kohezivne sile i potencijala našeg zajedničke kulturne baštine u cilju postizanja mirnije, prosperitetnije i pravednije Europe.

Danas, u ovoj godini Europskog kulturne baštine, imamo jedinstvenu priliku da ječemo na rasprave o budućnosti Europe. Suočeni s tolikim izazovima, pa čak i prijetnjama temeljnim europskim vrijednostima, ova rasprava se ne može zasnivati isključivo na političkim, ekonomskim i sigurnosnim pitanjima. Moramo "promijeniti ton" razgovora o Europi. Naša zajednička kulturna baština mora biti tamo gdje joj je mjesto: u samom središtu europske politike i prioriteta.

ZAŠTO? ZATO ŠTO ...

1. Naša kulturna baština je ono što nas čini Europljanima jer odražava naše različite ali zajedničke vrijednosti, kulture i sjećanja. Prema tome, ono je pravi izraz europskog „jedinstva u različitosti” i pomaže nam da se odupremo silama koje nas razjedinjuju, a koje predstavljaju opasnost za naše društvo;
2. Naša kulturna baština obuhvaća više slojeva identiteta – lokalni, regionalni, nacionalni i europski; a svi ovi slojevi su međusobno povezani, podržavaju jedan drugog i stalno se razvijaju;
3. Naša kulturna baština podržava kod nas osjećaj pripadnosti lokalnoj zajednici i osjećaj zajedništva i solidarnosti;
4. Naša kulturna baština povezuje generacije jer odražava međusobne utjecaje i prekogranično kretanje ljudi i ideja tokom mnogih vjekova zajedničke povijesti. I kao takvo, ono predstavlja osnovu za pristojan i oplemenjujući dijalog i interakciju unutar i između zajednica u Europi, ali isto tako s drugim kulturama svijeta;
5. Naše kulturno naslijeđe nam osigurava vezu između prošlosti i budućnosti. Omogućava nam da koristimo našu kulturnu tradiciju i povijest, te da se na osnovu njih razvijamo, dok nam s druge strane omogućava da liječimo svoje rane i ozljede iz prošlosti. Istovremeno, ono pruža inspiraciju za neprekidnu kreativnost i inovativnost. Ono je izvor stalnog učenja i inspiracije te osnova aktivnog i odgovornog građanskog učešća u društvu;
6. Naša kulturna baština je i ključni pokretač održivog razvoja i jačanja društvene kohezije, kao i izvor velikog broja kvalitetnih radnih mjesta, bilo da su direktna ili indirektna;
7. Naše kulturna baština unosi sklad i ljepotu u našu životnu sredinu, i u prirodnu i u onu koju je stvorio čovjek, i samim tim povoljno utiče na naše blagostanje i kvalitetu života.

I dok ponavljamo – u ovoj godini kojom obilježavamo 70. godišnjicu [Opće deklaracije o ljudskim pravima](#) – da pravo na kulturnu baštinu spada u osnovna ljudska prava, i dok potvrđujemo – u ovoj Europskoj godini kulturne baštine – našu posvećenost principima izloženih u velikom broju [relevantnih dokumenata](#) koji su usvojeni u mnogim europskim i međunarodnim organizacijama, sada je pravo vrijeme da te principe provedemo u djelo, očekujući opipljive rezultate za Europu i njene građane:

AKCIJA 1 RAZVIJANJE EUROPSKOG AKCIJSKOG PLANA ZA KULTURNU BAŠTINU

Pozivamo na izradu ambicioznog [Europskog akcijskog plana za kulturnu baštinu](#) kao trajnu ostavštinu Europske godine kulturne baštine. Taj Akcijski plan, koji je već najavljen u nedavno usvojenom Novom europskom planu za kulturu, mora biti pripremljen i primijenjen uz puni angažman svih relevantnih javnih i privatnih zainteresiranih strana, uključujući i građansko društvo. Taj plan mora biti holističan i međusobno povezan s drugim ključnim planovima i prioritetima Europske unije i mora potpuno biti u skladu s nedavnim [zaključcima Vijeća Europe](#). Pri tome mislimo na ciljeve i politike iz područja kao što su društvena kohezija, regionalni razvoj, urbani razvoj, ekologija, politike pomorstva i turizma, plan održivosti i prilagođavanja klimatskim promjenama, istraživanje i inovacije, digitalna politika, obrazovanje i osposobljavanje i, naravno, mladež. Dalje, ovaj Akcijski plan mora sadržavati i jaku vanjsku dimenziju, s obzirom da Europska Unija mora preuzeti i globalnu odgovornost da bi doprla do partnera i izvan granica EU. Prema tome, Akcijski plan treba biti u potpunosti u suglasju s [Faro konvencijom Vijeća Europe o vrijednosti kulturnog naslijeđa za društvo](#) i njenom nedavno postavljenom [Strategijom za europsku baštinu za 21. stoljeće](#), kao i sa [Planom UN za održivi razvoj do 2030.](#)

AKCIJA 2 PREPOZNAVANJE BAŠTINE KAO PRIORITETA U FINANCIRANJU I KREIRANJU EUROPSKE POLITIKE

Dajući podršku Europskom akcijskom planu za kulturnu baštinu, pozivamo institucije EU da u potpunosti prepoznaju kulturnu baštinu kao strateški prioritet u kreiranju [budućih političkih programa i novih okvira za višegodišnje EU financiranje](#) (2021-2027). To će doprinijeti neophodnom ulaganju u europski ljudski i kulturni kapital te u širenje europskih vrijednosti. Istovremeno, bit ćemo posvećeni stalnom podizanju svijesti o [višestrukim vrijednostima i koristima](#) kulturnog naslijeđa za Europu. Ovo je posebno važno kad se imaju u vidu predstojeći izbori za Europski parlament u svibnju 2019. godine i nakon toga, imenovanje nove Europske komisije.

AKCIJA 3 POVEZIVANJE LOKALNOG, NACIONALNOG I EUROPSKOG

Različite razine vlasti su ključ za oslobađanje punog potencijala kulturne baštine kao strateškog resursa za društvo, ekonomiju i ekologiju. Stoga pozivamo sve države, regije i gradove Europe da nastave s razvijanjem ambiciozne politike i akcijskim planovima za kulturnu baštinu. Također ih pozivamo da proširuju dijalog i suradnju s relevantnim europskim i međunarodnim organizacijama, kao i s civilnim društvom. Na taj se način osigurava da su politika i akcijski planovi koje usvajaju različiti nivoi vlasti – od lokalnog, nacionalnog do europskog – u skladu jedni s drugima i da su koherentni.

AKCIJA 4 OČUVANJE I PRENOŠENJE NENADOKNADIVOG

Kulturno nasljeđe je jedinstveno i nenadoknadivo. A ipak, često je jako osjetljivo, pa čak i ugroženo. Prema tome, naš kolektivni zadatak je očuvanje tog blaga da bismo ga mogli prenijeti budućim generacijama na dalje uživanje i (ponovno) korištenje. Moramo uvećati neophodne ljudske i financijske resurse i ulagati u vještine i razvijanje sposobnosti da bismo osigurali odgovarajuće očuvanje, razvoj i prenošenje naše i fizičke i digitalne baštine. Za ovaj proces moramo u potpunosti angažirati fakultete i istraživačke zajednice, razvijati inovativne poslovne modele i poticati kreativnu sinergiju između baštine i umjetnosti. Također, moramo prepoznati vrijednost nematerijalnih izraza naše baštine, koji se stalno razvijaju i obogaćuju društvo i životnu sredinu.

AKCIJA 5 ULAGANJE U KVALITETNU OBNOVU VOĐENU PRINCIPIMA BAŠTINE

Moramo osigurati i omogućiti odgovarajuća ulaganja, i javna i privatna, u kvalitetnu i principima baštine vođenu obnovu krajeva u kojima živimo, naših gradova i krajolika, zasnovanu na kreativnosti, inovaciji i prilagodljivoj ponovnoj upotrebi; inspiriranoj principima visokokvalitetne "Baukultur" kako je formulirano u [Deklaraciji iz Davosa](#), usvojenoj na samom početku Europske godine kulturne baštine; omogućiti obnovu obogaćenu aktivnim sudjelovanjem građana i njihovih zajednica te organizacija građanskog društva. U tom smislu, dobrodošla je kreativna interakcija koja promiče poštovanje između zaštite građane baštine i suvremenih doprinosa našem izgrađenom okruženju, a koja doprinosi baštini u budućnosti.

AKCIJA 6 POTICANJE BOLJEG ZNANJA I DUBLJEG RAZUMIJEVANJA

Kulturnoj baštini mora se dati mnogo veći značaj u obrazovnim aktivnostima – i onim formalnim i onim neformalnim – obuhvaćajući sve uzraste. To će potaknuti jači angažman javnosti u očuvanju i prenošenju kulturne baštine. Posebna se pažnja mora usmjeriti na učenje povijesti, a tumačenje baštine mora se staviti u širi kontekst europske prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Time će se građanima Europe, a naročito našoj djeci i mladima pružiti neophodno sredstvo za stjecanje dubljeg razumijevanja stalnih susreta i razmjena u okviru Europe, kao i između Europe i drugih kultura u svijetu. Sve ove aktivnosti pomoći će izgraditi odnos između ljudi i mjesta na kojima žive, rade ili ih posjećuju, a ti odnosi će nositi više poštovanja i smisla. To će olakšati razumijevanje, poštovanje i uključivanje novih stanovnika u Europu.

AKCIJA 7 ISKORISTITI DOBAR TRENUTAK

Europska godina kulturne baštine osnažila je politike i široku mobilizaciju oko pitanja kulturne baštine u Europi. Sada moramo konsolidirati i unaprijediti sinergiju između najšire moguće javnosti i privatnih, zainteresiranih strana, uključujući i relevantne europske i međunarodne organizacije te civilno društvo. Da bi se to postiglo, moramo naći odgovarajuću formulu za jednu stalnu platformu za prikupljanje znanja, razvijanje sposobnosti i koordinaciju zalaganja za kulturnu baštinu u Europi.

Berlin, 22. lipanj 2018

Berlinski poziv na akciju možete potpisati na web-stranici organizacije Europa Nostra:
www.europanostra.org/berlin-call-action

